

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Remiss

Datum: 2015-10-20

Dnr: MIUN 2015/1393

Miljö- och energidepartementet
rättssekretariatet

103 33 Stockholm

**Underlag för genomförande av EU-förordningen om invasiva
främmande arter
Ert dnr M2015/2406/R**

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Invasiva främmande arter (IAS) ses som ett av de största hoten mot den globala diversiteteten och representerar en storskalig homogenisering av artsammansättning där vissa arter med stora utbredningsområden tränger tillbaka och hotar mer sällsynta arter på regional och lokal nivå. Många av arterna har också direkt negativ inverkan på lokala ekosystems funktioner och möjligheter att leverera centrala ekosystemtjänster. Därmed har invasiva arter också potentiellt direkta ekonomiska konsekvenser. Det är därför värdefullt att EU och Sverige tar fram riktlinjer och handlingsplaner. Det föreliggande underlaget avser främst organisatoriska och legala aspekter på detta arbete i Sverige. I vårt remissvar avstår vi dock från att kommentera de rent juridiska aspekterna utan begränsar kommentarerna till några principiella frågor kring hur arbetet bör bedrivas.

- Sverige bör i diskussionerna kring EU förordningen markera problematiken med att beakta EU som ett "biogeografiskt" område. Inom unionen finns stora skillnader vad gäller naturtyper, klimat och ekosystem vilket innebär att en art som är att betrakta som en IAS i en region inte med automatik kan ses som invasiv i andra regioner. På samma sätt kan naturligt förekommande arter i delar av EU mycket väl bli invasiva i andra delar. Detta

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

innebär att det måste genomföras en nationell analys kring vilka arter som kan och ska bekämpas.

- Vi ser det därmed som värdefullt att underlaget från Naturvårdsverket lyfter behovet av att etablera en nationell "svartlista" över IAS. Det finns goda erfarenheter från Norge och Finland att bygga ett sådant arbete på. I det sammanhanget bör den infrastruktur som byggts inom Artdatabanken för hotade arter (Rödlistan) kunna nyttjas.
- För genomförandet av förordningen och det nationella arbetet är det centralt att finna effektiva former för övervakning. Detta är dock en stor utmaning då många potentiella IAS initialt förekommer sällsynt och i små populationer. Det framstår som osannolikt att de befintliga övervakningssystemen har den omfattning som krävs för att identifiera tidiga förekomster av arterna och på ett funktionellt sätt följa deras expansion. Det är viktigt att för landet nya arter som kan bli invasiva lyfts upp inom ramen för det arbete som ideella naturföreningar och enskilda personer gör och som idag registreras främst inom det rapporteringssystem som finns etablerat i den "Artportal" som Artdatabanken administrerar. Genom att tydligt informera det stora antalet personer som regelbundet rapporterar observationer av sällsynta arter om behovet av att följa upp förekomsten av kända och potentiella IAS har man sannolikt större möjlighet att följa deras förekomster än via de nationella övervakningssystemen. Detta ansluter till en stark trend i många länder att stödja och nyttja enskilda medborgares insatser, så kallad "citizens science".
- För många IAS är läget redan idag problematiskt och sannolikt kommer det att vara svårt för att säga inte omöjligt att fullt ut kontrollera deras spridning. Det är därför viktigt att göra en välavvägd prioritering kring i vilka arter och i vilka sammanhang som det är meningsfullt och effektivt att genomföra utrotningsåtgärder. Det är positivt att Naturvårdsverkets underlag poängterar betydelsen av att fokusera insatser till specifika naturområden (skyddade områden och Natura 2000-områden). Även för arter som på sikt inte går att utrota kan det finnas stora vinster att göra genom att begränsa deras förekomst i särskilt viktiga områden.
- Vad gäller den nationella organisationen så framstår det som rimligt att samla det formella ansvaret hos Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Givetvis måste en samordning med andra myndigheter ske, både vad gäller övergripande planering och genomförande av konkreta åtgärder. Vi vill här poängtera rollen för Transportstyrelsen. En stor del av de invasiva växternas utbredning är kopplat till infrastrukturer som vägar och järnvägar.

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av prorektor Mats Tinnsten efter föredragning av professor Bengt-Gunnar Jonsson. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har chefsjurist Arne Wahlström och studentrepresentant Rickard Låth varit.

Mats Tinnsten
Prorektor